

Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1916 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 4 februari 1916 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 65, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att i de i berörda protokoll närmare angivna, under 24 särskilda punkter upptagna ärenden, medgiva försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet att hänvisa till innehållet i förberörda statsrådsprotokoll.

I fråga om de under punkterna 1—2 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att lägenheten Nygårdskärret må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebo-stället 1½ mantal Nygården nr 2 och 3 i Torsvi socken

[1.*]]

*) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

av Uppsala län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[2.]

b) *dels* att åtta i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område, med iakttagande av det av domänstyrelsen förordade tillägg av vägområde till lägenheterna litt. A, B, C och D, från förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Dövestad nr 1 i Kvillinge socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om skyldighet för köpare av lägenheterna litt. A, B, C och D att lämna utfartsväg över lägenheterna på sätt i statsrådsprotokollet angivits;

dels ock att egendomen i övrigt må försälas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

[3.]

I punkten 3 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

att den till Skenäs kungsgård hörande lägenheten Kalkbrännartorp nr 1 i Kvarsebo socken av Östergötlands län må från nämnda kungsgård upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Enligt utskottets förmenande skulle ifrågavarande lägenhet, därest den såldes enligt nu gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter på grund av dess läge invid Bråviken i närheten av Norrköpings stad och det i förhållande till lägenhetens saluvärde höga värdet av därå växande skog lätt kunna bliva föremål för spekulation. Med hänsyn härtill anser sig utskottet icke böra tillstyrka lägenhetens försäljning på sätt Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet hemställer följaktligen

att förevarande proposition ej må av riksdagen bifallas.

I fråga om de under punkterna 4—14 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att lägenheterna Nyborg, Ångsdal och Hälltorp må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Boberg nr 1 i Fornåsa socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för stamhemmanets innehavare till fri väg över lägenheten Hälltorp; [4.]

b) att en med litt. Pa betecknad lägenhet må från förra militiebostället 1 mantal Norrö nr 2 Västergård i Heda socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för lägenhetens innehavare till utfartsväg över stamhemmanet på sätt som angivits å den i ärendet företedda kartan; [5.]

c) att sju med nr I, II, III, IV, V + VI, VII och VIII betecknade tomter må var för sig med i statsrådsprotokollet av departementschefen tillstyrkt område från förra militiebostället 2 mantal Granbäck nr 1 med Tubbarp nr 1, en utjord, i Bankeryds socken av Jönköpings län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med förbehåll om rätt såväl för innehavare av de särskilda tomterna som för innehavare av jord å stamfastighetens återstående ägor till utfartsväg å ägofiguren nr 24 å det i ärendet företedda kartutdrag samt å denna vägs fortsättning över ägofiguren nr 14; [6.]

d) *dels* att lägenheterna Hagalund, Hagarp och Karlstorp samt en i statsrådsprotokollet omförmäld obebyggd lägenhet må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Önnarp nr 1 jämte Hallingstorp nr 3, en utjord, i Säby socken av Jönköpings län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för J. A. Strandberg att erhålla hembud å den obebyggda lägenheten; [7.]

dels ock att egendomen i övrigt må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i

brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, med förbehåll om rätt för innehavarna av förenämnda fyra lägenheter till väg över egendomen på sätt i statsrådsprotokollet angivits;

[8.] e) att torpen Uvhemmet och Perstorp må vart för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Markestad nr 1 Axels- och Norrgård i Höreda socken av Jönköpings län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för innehavare av huvudgården till fri väg över torpet Perstorp;

[9.] f) att, sedan förra häradshövdingbostället Sonekulla nr 3 om $1\frac{1}{8}$ mantal i Bräkne-Hoby socken av Blekinge län delats i 21 lotter i huvudsaklig överensstämmelse med det i statsrådsprotokollet omförmälda förslag, dessa lotter må var för sig upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[10.] g) att fyra i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället Glemminge nr 33 och 34 med därunder lydande gatehusen Glemminge nr 3 och 4 i Glemminge socken av Kristianstads län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[11.] h) att sex i statsrådsprotokollet omförmälda, med litt. B, C, D, E, F och G betecknade lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra hospitalshemmanet $1\frac{1}{12}$ mantal Fjälkinge nr 44 i Fjälkinge socken av Kristianstads län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt för Inga Persson att erhålla hembud å lägenheten litt. C och för Hans Bondesson att erhålla hembud å lägenheten litt. D;

[12.] i) dels att lägenheterna litt. B och C må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Öllsjö nr 5 och 10 i

Skepparslövs socken av Kristianstads län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels ock att jämväl områdena litt. D och E må var för sig med i samma protokoll angivet område fränskiljas egendomen och försäljas, litt. D till Edvin Rubin mot en köpeskilling av 10 kronor och litt. E till Frans Rosendahl mot en köpeskilling av 15 kronor att vid tillträdet kontant inbetalas till Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet samt under villkor, att köparna vidkännas alla med dessa områdens avskiljande och lagfart å desamma förenade kostnader;

j) att lägenheterna Märket, Nyslätt och Nyhagen samt utskiftet Märket må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Uddetorp nr 1 Storegård i Fotskäls socken av Älvsborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för kronan att avverka och före den 1 juni 1917 bortföra alla å lägenheterna befintliga träd med över 10 cm. i diameter vid brösthöjd;

[13.]

k) att lägenheterna Djuret, Döbelsro, Nygård och Fårhagen må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{7}{8}$ mantal Öne nr 1 i Järbo socken av Älvsborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

[14.]

Den under punkten 15 gjorda framställningen avser riksdagens medgivande,

[15.]

att sex i statsrådsprotokollet omförmälda, med litt. A, B, C, D, E och F betecknade lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område med tillägg av vägområden till litt. B och D, såsom av domänstyrelsen föreslagits, från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Flo nr 6 Garpegården i Flo socken av Skaraborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll dels om utfartsvägar på sätt i statsrådsproto-

kollet föreslagits, dels ock beträffande den med litt. A betecknade lägenheten om rätt ej mindre för Bengt Johansson, Karl Nilsson och Anders Magnusson samt, där de äro gifta, deras hustrur, än även för Betty Andersson att under deras återstående livstid kvarbo å de av dem nu bebodda lägenheterna mot årliga avgälder, som i statsrådsprotokollet sägs.

Mot förslaget att sälja lägenheten litt. F, vilken såsom av statsrådsprotokollet framgår är bebyggd med innehavaren tillhöriga byggnader, har utskottet intet att erinra. Beträffande däremot området litt. A så har utskottet funnit det av uppskattningmännen mot försäljning härav anförda skälet att området åtminstone delvis är behöfligt för utnyttjande av det intill belägna kalkbrottet fullt giltigt. Rörande lägenheterna litt. B, C, D och E så torde enligt vad utskottet erfarit dessa lägenheter med hänsyn till deras läge invid Hunnebergs kronopark lämpligen böra bibehållas för att jämte området litt. A användas till skogsarbetarbostäder. Vid sådant förhållande och då vad angår lägenheterna litt. B och C dessa enligt det föreliggande förslaget endast äro avsedda för utvidgning av innehavarna av desamma redan tillhöriga, därintill gränsande lägenheter samt beträffande lägenheterna litt. D och E dessa äro obebyggda, anser utskottet, att försäljning av sistberörda fyra lägenheter ej bör äga rum.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må endast på det sätt, bifalla förevarande framställning, att riksdagen må medgiva, att lägenheten litt. F, må från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Flo nr 6 Garpegården, i Flo socken av Skaraborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

I fråga om de under punkterna 16—17 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

[16.]

a) att lägenheterna Gökbacken, Dalen och Getbacken må var för sig med i statsrådsprotokollet av departementschefen tillstyrkt område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Karlsberg nr 3 Anders Jonsgård

och $\frac{1}{2}$ mantal Karlsberg nr 4 Sven Larsgård i Larvs socken av Skaraborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

b) att lägenheten Nytorp må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Djupedalen nr 1 med utängen Djupedalen nr 1 i Ullervads socken av Skaraborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

[17.]

I punkten 18 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,
dels att de till förra häradshövdingbostället 1 mantal Södra Edsberg nr 1 i Segerstads socken av Värmlands län hörande lägenheterna Ranviken, Bråten, Liljenäsgärdet samt Myggerud med Bränna må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[18.]

dels ock att egendomens huvudgård må med det av domänstyrelsen föreslagna område försäljas i offentlig auktion till den högstbjudande under de å brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor med förbehåll om rätt för kronan att uppbära oredovisad nybyggnadssumma.

Förslaget om försäljning av lägenheterna Bråten och Liljenäsgärdet föranleder icke någon utskottets erinran. Beträffande däremot lägenheten Myggerud med Bränna så kan utskottet med hänsyn till det i förhållande till lägenhetens saluvärde höga värdet av å densamma växande skog ej tillstyrka försäljning av lägenheten på sätt föreslagits.

Vad angår torpet Ranviken så kan utskottet icke heller biträda det föreliggande förslaget om försäljning därav, alldenstund utskottet anser, att detsamma med hänsyn till dess läge lämpligen bör reserveras för skogsstatens behov.

Beträffande slutligen huvudgården så har till utskottets kännedom kommit, att egendomens nuvarande arrendator, som är 62 år gammal, innehaft egendomen i 28 år och därunder försatt densamma i god kultur. Med hänsyn härtill och då arrendatorn enligt vad utskottet likaledes inhämtat befinner sig i sådana omständigheter, att han näppe-
 lig torde kunna uppträda som spekulant å fastigheten samt förklarat sig önska bibehålla arrendet ifråga, synes utskottet billigheten bjuda, att

arrendatorn får begagna sig av den optionsrätt, vartill han, enligt vad handlingarna i ärendet giva vid handen, förordats. Utskottet föranledes sålunda att avstyrka Kungl. Maj:ts framställning i denna del.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må endast på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att riksdagen må medgiva, att lägenheterna Bråten och Liljenäsgärdet må från förra häradhövdingsbostället 1 mantal Södra Edsberg nr 1 i Segerstads socken av Värmlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

I fråga om de under punkterna 19—24 gjorda framställningarna har utskottet icke funnit skäl till erinran, i följd varav utskottet hemställer,

- [19.] att riksdagen må medgiva,
 a) *dels* att ett i statsrådsprotokollet omförmält, med litt. a betecknat område må från förra militiebostället 1 mantal Backa nr 1 i Visnums socken av Värmlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för arrendatorn A. G. Anderssons änka att erhålla hembud å området;
dels ock att egendomen i övrigt må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;
- [20.] b) att lägenheten Gröndal må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra kronofogdebostället 1 mantal Kärra nr 1 i Viby socken med $\frac{1}{2}$ mantal Dävkärr nr 1 i Hardemo socken av Örebro län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;
- [21.] c) att lägenheten Fridhem må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 2 mantal Väst-Tärna nr 1 och 2 i Kumla socken av Västmanlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

d) att ett i statsrådsprotokollet omförmält område [22.]
 må från Strömsholms kronopark i Kolbäcks socken av
 Västmanlands län försäljas till muraren Karl Erik Eklund
 mot en köpeskillning av 145 kronor samt under villkor
 i övrigt,

att köpeskillingen vid tillträdet kontant inbetalas
 till Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet;

att lägenhetens innehavare uppsätter och för all
 framtid underhåller lämpligt stängsel i ägo gränsen
 mellan området och kronoparken; samt

att köparen ensam vidkännes alla med områdets
 avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

e) att tre i statsrådsprotokollet omförmälda, med [23.]
 litt. A, B och C betecknade lägenheter må var för sig
 med i samma protokoll angivet område från det till
 kronopark avsatta förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Sösjö
 nr 3 i Bräcke socken av Jämtlands län upplåtas enligt
 gällande grunder för upplåtande av egnahemslägen-
 heter från kronoegendomar under förbehåll om rätt
 för kronan till de i värderingen icke ingående träden
 å lägenheterna att bortföras före den 1 juni 1917;

f) att en med litt. B betecknad lägenhet må från [24.]
 det till kronopark avsatta förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal
 Bispgården nr 2 i Fors socken av Jämtlands län för
 ett pris av 500 kronor försäljas till handlanden H.
 Ocklind under villkor, att köpeskillingen inbetalas till
 Kungl. Maj:ts befallningshavande kontant vid tillträdet
 och att köparen ensam vidkännes alla med lägenhetens
 avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader
 samt på egen bekostnad upprättar och underhåller
 stängsel mot kronans mark;

att en med litt. E betecknad lägenhet må från
 det till kronopark inköpta hemmanet $\frac{927}{5632}$ mantal
 Bispgården nr 1 i samma socken försäljas å auktion
 till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj
 1874 stadgade villkor, med förbehåll att lägenhetens
 innehavare icke skall äga att av de flottande i Gerån
 fordra någon strandskadeersättning och med skyldig-
 het för ovanbemälde Ocklind att bortflytta sin byggnad
 å lägenheten; samt

att tre med litt. C, D och F betecknade lägenheter må var för sig från det av ovannämnda bägge stamhemman, $\frac{3}{4}$ mantal Bispgården nr 1 och $\frac{927}{5632}$ mantal Bispgården nr 2, dit lägenheten hör, upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahems-lägenheter från kronoegendomar under enahanda förbehåll beträffande strandskadeersättning, som nyss nämnts.

Stockholm den 10 april 1916.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: herrar greve Hamilton, Ericsson, Fahlén, Holmquist, Linders, Nilsson i Tånga, Sjöblom, Nilsson i Linnås, Lundström, Barthelson, Ingeström, friherre Silfverschiöld, Pettersson, Olaus, Fagerlin, Larsson och Andersson.
